

Βασίλης Α. Πανταζής

Μάθημα: Κοινωνική Παιδαγωγική και βασικές παιδαγωγικές έννοιες

I. ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Πανεπιστήμιο	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
Σχολή	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
Τμήμα	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Τομέας	
Όνομα διδάσκοντος Βαθμίδα:	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Α. ΠΑΝΤΑΖΗΣ
Αναπληρωτής Καθηγητής	

Κωδ. Αριθμός Μαθήματος Προπτυχιακό / Μεταπτυχιακό	Τίτλος Μαθήματος
Κωδικός Μαθήματος: ΠΔ1250 Μονάδες ECTS: 6 Εξάμηνο: 1 2	Εισαγωγή στην Κοινωνική Παιδαγωγική και βασικές παιδαγωγικές έννοιες

I.1 Περιγραφή

Το μάθημα αυτό στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών με τις σύγχρονες αντιλήψεις της Κοινωνικής Παιδαγωγικής και συγκεκριμένα στην ανάδειξη και στη βιωματική κατανόηση των θεωρητικών, επιστημολογικών και

μεθοδολογικών διαστάσεων και δυνατοτήτων του πολυδύναμου διεπιστημονικού χώρου της Κοινωνικής Παιδαγωγικής.

1.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

- Ιστορικό - κριτική προσέγγιση της παρουσίας και της πορείας της Κοινωνικής Παιδαγωγικής στο διεθνή χώρο και στα διαφορετικά κοινωνικά, πολιτισμικά, οικονομικά και πολιτικά πλαίσια όπου δραστηριοποιείται και με τα οποία συνδιαμορφώνεται
- Η ευρύτητα, το πολυδιάστατο πεδίο εφαρμογής και η πολλαπλότητα των ρόλων της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Θεμελιώδεις αξίες και αρχές και βασικές θέσεις, προτεραιότητες και θεωρήσεις της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Η Κοινωνική Παιδαγωγική ως διεπιστημονικός χώρος. Ανάδειξη και δυνατότητες αξιοποίησης των διεπιστημονικών συνεργειών
- Επιστημολογική θεώρηση της Κοινωνικής Παιδαγωγικής και μεθοδολογικές προεκτάσεις
- Ζητήματα μεθοδολογίας της Κοινωνικής Παιδαγωγικής, που απορρέουν από την επιστημολογική της υπόσταση (όπως το συστημικό της υπόβαθρο, η λειτουργική διασύνδεση θεωρίας και πράξης, ο προληπτικός και παρεμβατικός της ρόλος, η θεμελιώδης επιδίωξή της για βελτίωση και αλλαγή μέσα από την οργανωμένη συλλογική και συνεργατική δράση κ.ά.) και οι συνακόλουθες ερευνητικές της στρατηγικές.
- Διεξαγωγή, δυνατότητες και προοπτικές της κοινωνικοπαιδαγωγικής έρευνας
- Μεθοδολογικές πρακτικές και τεχνικές της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Η κοινωνικοπαιδαγωγική λειτουργία του σχολείου
- Σημαντικά κοινωνικοπαιδαγωγικά προβλήματα
- Ο δάσκαλος ως κοινωνικός παιδαγωγός
- Ο ρόλος της Κοινωνικής Παιδαγωγικής στην παραγωγή κοινωνικής και εκπαιδευτικής πολιτικής

- Κοινωνικοπαιδαγωγικές διαστάσεις των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.)
- Η κοινωνικοπαιδαγωγική πραγματικότητα του ψηφιακού σχολείου
- Η ενεργοποίηση της επικοινωνίας σχολείου, οικογένειας και κοινότητας και οι συνακόλουθες δυνατότητες στις παρεμβάσεις της Κοινωνικής Παιδαγωγικής
- Κοινωνικοπαιδαγωγική προσέγγιση των κοινοτήτων μάθησης και των κοινωνικών δικτύων αλληλεπίδρασης
- Η Κοινωνική Παιδαγωγική ως «λειτουργικό ενδιαμέσο» μεταξύ ατόμου και κοινωνίας

1.2 ΠΡΑΚΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Παραδείγματα εφαρμοσμένης Κοινωνικής Παιδαγωγικής

- Κοινωνικοπαιδαγωγική αντιμετώπιση προβλημάτων με έμφαση αυτών που εκδηλώνονται στη σχολική τάξη και στο περιβάλλον του σχολείου
- Ερευνητικά παραδείγματα: εφαρμογή των κοινωνικοπαιδαγωγικών μεθοδολογικών πρακτικών και τεχνικών, με εστίαση στο σχολείο και στην οικογένεια
- Μελέτες περίπτωσης: Η έρευνα σε βασικά κοινωνικοπαιδαγωγικά ζητήματα και η αντιμετώπιση διαφορετικών κοινωνικοπαιδαγωγικών προβλημάτων από τον φοιτητή, ως αυριανό δάσκαλο.
- Κοινωνικοπαιδαγωγική προσέγγιση «ευπαθών» κοινωνικά ομάδων από το σχολείο και την κοινότητα με την οργάνωση και ανάπτυξη σχετικών δράσεων
- Η αξιοποίηση της δημιουργικότητας και της Τέχνης από την Κοινωνική Παιδαγωγική
- Ο εθελοντισμός στο πλαίσιο της κοινωνικοπαιδαγωγικής δράσης

1.3 Πρακτικές ασκήσεις

Ο ισχυρός προληπτικός και μαχητικά παρεμβατικός ρόλος της Κοινωνικής Παιδαγωγικής

- Σχεδιασμός, οργάνωση, υλοποίηση και αξιολόγηση κοινωνικοπαιδαγωγικών παρεμβάσεων τόσο σε σχολικά (τυπικά) και όσο και εξωσχολικά (άτυπα) εκπαιδευτικά συστήματα (σε συνεργασία με σχολεία και φορείς)
- Κοινωνικοπαιδαγωγική αντιμετώπιση προβλημάτων με έμφαση αυτών που εκδηλώνονται στη σχολική τάξη και στο περιβάλλον του σχολείου (σε συνεργασία με δημοτικά σχολεία)
- Ανάπτυξη γνωστικών, συναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων στο σχολικό χώρο, στο πλαίσιο των παρεμβάσεων της Κοινωνικής Παιδαγωγικής. Μελέτη περιπτώσεων από διεθνή κοινωνικοπαιδαγωγικά προγράμματα και βιωματικά σεμινάρια (σε συνεργασία με φορείς και δημοτικά σχολεία)
- Μελέτη και κοινωνικοπαιδαγωγική αντιμετώπιση κρίσιμων περιστατικών (π.χ. βία και θυματοποίηση στο χώρο του σχολείου και στο περιβάλλον της κοινότητας κ.λπ.). Δυνατότητες κοινωνικοπαιδαγωγικής παρέμβασης από διεθνή και ελληνικά κοινωνικοπαιδαγωγικά προγράμματα. Βιωματικά σεμινάρια (σε συνεργασία με φορείς)
- Συμμετοχή σε βιωματικά κοινωνικοπαιδαγωγικά προγράμματα που διεξάγονται στα σχολεία, όπως π.χ. πρόγραμμα με στόχο την ανάδειξη των κοινωνικοπαιδαγωγικών διαστάσεων (των πολλών μορφών) της ετερότητας, της μοναδικότητας και της ταυτότητας κάθε ανθρώπου (σε συνεργασία με δημοτικά σχολεία)

1.4 ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ:

Μυλωνάκου - Κεκέ, Η. (2013). *Κοινωνική Παιδαγωγική: Θεωρητικές, Επιστημολογικές και Μεθοδολογικές Διαστάσεις*. Αθήνα: Διάδραση.

ΚΑΝΑΒΑΚΗΣ Μ. (2002). ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ.ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΖΗΣΗ ΑΘΗΝΑ.

1.5 Διδακτικά Βοηθήματα

Παρέχετε πρόσθετη βιβλιογραφία πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων

1. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΝΔΥΛΗΣ ΠΕΡΙ ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑΣ ΙΝΔΙΚΤΟΣ ΑΘΗΝΑ 2001
2. Albert Reble, *Ιστορία της Παιδαγωγικής*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2008
3. Κρίβας Σπ. Παιδαγωγική Επιστήμη: Βασική Θεματική Αθήνα, Εκδ. Gutenberg, 2007.
4. Ματσαγγούρας Ηλ., (με συμμετοχή Γ. Χατζηδήμου), Εισαγωγή στις Επιστήμες της Παιδαγωγικής, Εναλλακτικές Προσεγγίσεις, Διδακτικές Προεκτάσεις, Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg, 2009.
5. Mialaret G., Επιστήμες της Εκπαίδευσης: η διαμόρφωση και η εξέλιξη ενός επιστημονικού πεδίου, μτφρ. Δ. Καρακατσάνη, Αθήνα, Μεταίχμιο, 2008.
6. Πυργιωτάκης Ι. Ε., Εισαγωγή στην Παιδαγωγική Επιστήμη, Ελληνικά Γράμματα, 1999.
7. Ξωχέλλης Π., Θεμελιώδη προβλήματα της Παιδαγωγικής Επιστήμης. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική, Θεσσαλονίκη, Εκδ. Κυριακίδη, 1997.
8. Ξωχέλλης Π. (Επιμ.) (2009). Λεξικό της Παιδαγωγικής, Θεσσαλονίκη: Αδελφών Κυριακίδη
9. Χατζηδήμου Δ., Εισαγωγή στην Παιδαγωγική. Βασικές έννοιες και βασικά ερωτήματα της Παιδαγωγικής, Θεσσαλονίκη, Εκδ. Κυριακίδη, 1999.

1.6 Οι διαλέξεις αποτελούν βασική μορφή διδασκαλίας του μαθήματος. Σε αυτές παρουσιάζεται και αναλύεται η ύλη, οι στόχοι και η αξιολόγηση μαθήματος. Η παρακολούθηση των διαλέξεων είναι υποχρεωτική. Οι φοιτητές/φοιτήτριες ενθαρρύνονται να συμμετέχουν στις συζητήσεις που γίνονται. Επιδιώκεται ο διάλογος και η ανταλλαγή επιχειρημάτων σε σχέση με τα θέματα που παρουσιάζονται.

- Στο πλαίσιο του μαθήματος οργανώνονται εκπαιδευτικές επισκέψεις φοιτητών / διαλέξεις επιστημόνων

1.7 Αξιολόγηση της επίδοσης των φοιτητών στο μάθημα

Τρόποι Αξιολόγησης:

Εξέταση γραπτή στο τέλος του εξαμήνου

Πρόοδος (ενδιάμεση εξέταση)

Άλλοι τρόποι αξιολόγησης

Σε ορισμένα βασικά θέματα του μαθήματος, η διδασκαλία συμπληρώνεται με ειδικές συζητήσεις κατά ομάδες φοιτητών (tutorials). Για τις συζητήσεις αυτές, διανέμονται έγκαιρα στους φοιτητές ερωτήσεις, πρακτικά θέματα και ασκήσεις, τις οποίες οι φοιτητές επεξεργάζονται μόνοι τους και παραδίδουν τις απαντήσεις στον καθηγητή. Στη συνέχεια, σε ειδική συνάντηση της ομάδας, γίνεται συζήτηση και ανάλυση του σχετικού θέματος.

- Οι εργασίες διορθώνονται και επιστρέφονται εγκαίρως. Ο/η φοιτητής/φοιτήτρια έχει την ευκαιρία να συζητήσει την εργασία του/της στις ώρες γραφείου του διδάσκοντα.

1.8 Εκπόνηση επιστημονικής εργασίας σε ζητήματα κοινωνικοπαιδαγωγικού προβληματισμού

- Επισκέψεις εργασίας σε διάφορους φορείς που αναπτύσσουν «λειτουργική» κοινωνικοπαιδαγωγική δράση
- Επισκέψεις εργασίας σε φορείς που παρέχουν σχολική στήριξη και ψυχοκοινωνική υποστήριξη σε παιδιά με ετερότητα κοινωνική, πολιτισμική, γλωσσική κ.λπ.
- Επισκέψεις εργασίας σε φορείς που παρέχουν υποστήριξη σε παιδιά - θύματα (παραμέλησης, κακοποίησης, οικονομικής εκμετάλλευσης, παράνομης διακίνησης κ.λπ.) και στις οικογένειές τους
- Επισκέψεις εργασίας σε φορείς που παρέχουν πρόληψη και παρέμβαση σε διάφορες αρνητικές καταστάσεις
- Επισκέψεις εργασίας σε χώρους πολιτισμικής αναφοράς με ιδιαίτερη κοινωνικοπαιδαγωγική δράση
- Επισκέψεις εργασίας σε φορείς που υποστηρίζουν διάφορες «ευπαθείς» κοινωνικά ομάδες